СВОБОДА
LIBERTY
Часопис для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 19-го Липня, 1906. Число 29.

Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, July 19, 1906. No. 29.

Важне!

До відомости всїм відділам Р. Н. Союза і їх Урядникам.

П. П.! Як Вам вже всїм відомо через орґан Р. Н. Союза і Ваших делеґатів, остатня IX. Голов. Конвенція Р. Н. Союза ухвалила многі реформи в нашій орґанізації, з котрих найважнїйші суть:

1) Розмет. 2) Підвисшене посмертної запомоги з 300 на 500, а з 600 на 1000 дол. 3) Підвисшене декотрих запомог. 4) Заложене фондів: бідних, для вспомаганя членів находячих ся в нуждї, фонду Народного, фонду желїзного і много инших, які причинять ся до розвою нашої славної орґанізації Р. Н. С.

Щоби тое все впровадити як найскорше в жите і уникнути всяких можливих непорозумінь Голов. Уряд Р. Н. Союза взиває отсим всїх членів Р. Н. Союза а особливо Вас П. П. місцеві Урядники до стислого застосованя ся до нисше поданих всказівок:

1) Гол. Уряд Р. Н. Союза уважає всїх тих членів, котрі дотепер були записані на 300 дол. запомоги як членів записаних від першого Авгута б. р. на 500 дол., тих, котрі дотепер були записані на 600 долярів як записаних на цїле посмертне се є на 1000 долярів, однак члени, котрі би схотїли переписатись з цїлого на пів або з половини на цїле посмертне, можуть се зробити дорогою своїх відділів найдальше до 1. Августа б. р. Відділи, котрі сего не зроблять до 1. Августа, будуть вважатись за такі, що годять ся полишити все по старому, значить, хто був записаний на 300 дол. буде записаний на 500, а хто був записаний на 600, буде записаний на 1000 дол.

2) Всї члени, котрі жиють подальше від своїх відділів мають найдальше до 1. Августа донести до відділу свою адресу.

3) З грамотами, котрі мають бути переписані для всїх членів на ново, на разї треба здержатись і не присилати їх до Голов. секретаря аж тогдї, коли він Вам дасть о сїм знати.

4) В Августї жаден відділ не буде збирати і платити місячних вкладок до Р. Н. С. і до Братства аж в Септембрі буде платити за Август і то тодї, коли дістане розмет від Голов. секретаря, натомісь відділи, котрі ще мають довги до каси Р. Н. С. за місячне і другі річи, мають сей довг сколектовати в Августї і заслати до секретаря.

5) Орґан „Союза“ від тепер будуть відбирати всї члени без ріжницї чи они записані на цїле посмертне чи на половину, проте коли прийде розмет, за орґан кождий член буде платив 10 цнт., так як ухвалила Голов. Конвенція.

6) Відділ, котрий не заплатить свого розмету протягом 60 днїв буде виключений з Р. Н. Союза; сей параґраф відносить ся і до поодинокого члена.

7) Всї місцеві Р. Н. Союзи мають безусловно змінитись на Братства і заложити собі місцеву касу; тї, що сего не зроблять, можуть бути в „Союзї“, але член такого М. Р. Н. С. если не заплатить раз наложеного на него розмету, буде виключений з Р. Н. Союза.

8) Всї відділи найдальше до 1. Августа мають заслати до Голов. секретара всякі зміни своїх членів дотикаючі посмертної запомоги.

Отсе менше більше всї найголовнїйші ухвали і розпорядженя, до котрих взиваєсь Вас еще раз як найстислійше застосоватись.

ЗА УРЯД Р. Н. СОЮЗА:

К. Кирчів, предс., Л. Шаршонь, Касієр,

С. Ядловский, секретар.

Вп. Пп. секретарі Р. Н. Союза.

Пригадую вам, що кождий член є обовязаний заплатити 25 ц. на покрите коштів Конвенції. Хто не заплатить до трех місяців, буде виключений з членів Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. і ухвала з VIII голов. Конвенції).

З поважанєм,
С. Ядловский.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Липень

19	Ч.	Атаназия
20	П.	Томи препод
21	С.	Прокопія муч.
22	Н.	7. Панкратия
23	П.	† Антонія печ
24	В.	Ольги кн. р.
25	С.	Іларияя. Прокла

— Після кождої конвенції „Союза“ всїлякі дурисьвіти пускають брехнї між членів „Союза“, що Союз банкротує і тим подібне, щоб лише намовити людий до виступленя з Союза. Таке саме дїєсь і тепер. Отже звертаємо увагу всїх членів Союза, аби на такі брехнї не звертали уваги, а если для них щоесь неясне, нехай вперед напишуть до Головного Уряду Союза і довідають ся як справдї річи стоять.

Конвенційні фотоґрафії вже готові і розіслані всїм учасникам конвенції, котрі заплатили по $1.25 за фотоґрафію і 25 на пересилку. Хто не прислав ще 25 центів на почту, нехай сейчас їх пришле до редакції „Свободи“. Члени „Союза“, котрі хотїлиб мати фотоґрафію учасників IX Головної Конвенції Союза, зволять прислати 1.50 дол. на адрес:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Др. Бачиньский обїхав околицї Canora, звідки удав ся до Йорктону, Саск. а відтак подасть ся на полудне. Рускі фармери всюди раді его приїздови і улекшують єму дорогу як можуть.

Памятник на гробі пробудителя гал. Руси Маркіяна Шашкевича відкрито й посвячено дня 29 го Червня на Личаківскім кладовищи у Львові при великім здвизї народу. Памятник здвигло коштом народних складок Львівске тов. „Просьвіта.“ Того самого дня відбули ся у Львові загальні збори „Просьвіти“, а вечером величавий концерт.

В Летбридж, Альта, Канада, страйкують майнери уже чотири місяці. Компанія завзяла ся знищити страйкарів, але і майнери держать ся крілко. Дня 1-го Липня устроїли угльокопи робітниче сьвято: вечером показувано хороші штуки, а відтак забавляли ся усї прилично і в піднесенім настрою аж до пізної ночи. Один заохочував другого до братерскої єдности і згоди, а кождий обіцяв держати ся аж до покінченя страйку.

Осип Бубняк.

В околицї Тельфорд, Ман. Канада, застрайкували Русини при роботї около нової дороги з Фортвілем до Вінніпеґу з причини лихого харчу. Компанія змінила зараз кухаря і на разї усї були вдоволені. Та сего місяця застрайкували вдруге, домагаючись підвисшеня денної платнї з $1.75 на $2. Колиб не Анґлїки, може були би виграли, а що тї послїдні зломили солїдарність і пішли до роботи, то компанія сквітувала усїх Русинів (в числї 40), а на їх місце спроваджено самих Італїйців, що згодились робити по $1.75. Наші люди не повинні братати ся з чужинцями, що зраджують в критичній хвили робітничу справу, але держатись свого гурту, а зі своїми лекше побідити. На кождий случай нашим робітникам належить ся похвала, бо анї один Русин не зістав скебом. Самі Анґлїки чванять ся нашою солїдарностию і витревалостию в борбі о лучшу долю.

Никола Палагнюк.

Вилксбери, Па. Страйкуючі майнери, що працювали попередно в копальни у фірма Джермин і Ко. в місцевости Олд Фордж, відбули дня 12. с. м. свое засїдане, на котрім ухвалено, що нїхто не верне до працї, доки згадана фірма не признасть юнії і не згодить ся на подані майнерами условія, хочби прийшло ся ждати і шість лїт. Страйк тревае уже шість місяців.

В Кенмор, Альта, Канада, дня 6-го Липня с. р. в ночи наступила страшна експльозія ґазів в майнах. Пятьох майнерів і одного фаєрбоса попекло лекше, одного фаєрбоса і одного майнера попалило смертельно, а чотирох майнерів легко покалїчено. Всїх відвезено до шпиталю. Експльозию спричинив фаєрбос неосторожним вистрілом. Всї Русини, що роблять в ґазових майнах, повинні стеречи ся найбільше в теперішних двох місяцях, бо в сїм часї найскорше ґаз запалюєть ся, а то з тої причини, що до майнів входить горячий воздух.

Іван Трофаненко.

З Пітсбурґа доносять, що незабаром розпічнеть ся будова нової зелїзницї з Пітсбурґа до стейтів Нової Анґлії. Нова зелїзниця тягнути ся буде на просторони 350 миль і буде називати ся Pittsburg, Binghampton & Eastern Railroad.

Джеймс К. Ален, неустрашимий воздухоплавець, що вже 400 разів взносив ся бальоном у воздух, відбув в часї бурі страшну подорож з Провіденс, Р. Ай., котра тревала два днї і одну ніч. В кінци упав з своєю лодкою на море недалеко Бостону і щасливо виратувано його від нехибної смерти.

В Бостон, Масс. дня 9-го Липня с. р. страчено на електричнім стільци за мордерство своєї жінки Поляка, Івана Шидловского. Перед кількома тижнями страчено на тім самім стільци Charles L. Tucker-а за замордоване дївчини Mabel Page.

П. Мода.

Якийсь нїґер застрілив дня 11. с. м. в Пітсбурґу формана інспекторів ваґонів зелїзницї „Пітсбурґ і Вестерн Рейлрод Ко.“ Генрі Івана і укрив ся десь в лїсї. 60 добре уоруженях мужчин пустило ся за убійником в погоню, а коли його зловлять, повісять безусловно на першім лїпшім дереві.

В однїй місцевости на Угорщинї захотїв якийсь Антін Мурас оженити ся і забажав від своїх родичів виділеня своєї частки. Коли родичі не хотїли вдоволити його бажаню, виродний синок кинув ся на свою матір з сокирою в руках і положив її на місци трупом. Як появили ся жандарми, щоб злочинця арештувати, він вистрілив до себе і по кількох мінутах сконав.

Борба Індіянів в Будапештї. Американьский полковник Коді, знаний під назвиском Бофало Біл, прибув до Будапешту, щоби там устроїти зі своєю великаньскою трупою борби Індіанів на взір тих борб, котрі колись вели Індіяни з европейскими виселенцями на американьских преріях. Одної ночи кількох Індіянів з його трупи стали напаствувати прохожих, що вийшли з представленя при улицї Керепейскій, за що тї візвали їх до бійки. Заки надбігла поліція, Індіяни поранили значне число осіб, поміж ними 2 смертельно. В тій справі виточено слїдство, щоб викрити винуватих Індіянів, але тї зникли кудись без слїду.

З Харкова в Росії доносять, що суперінтендент курско-севастопольскої зелїзницї зістав замордований з мести за видалене із служби кількох урядників.

В Мітаві в Курляндії завважала нечайно поліція, що при однїй площи уставлено камінну статую, присьвячену памяти одного визначного революціонера, убитого в часї послїдних розрухів. Статуя важить одну тону, але хто її уставляв і коли, годї дозідати ся.

У вівторок зведено в полудневій Африцї нову кроваву борбу між тубильцями а війсками анґлїйскими. Убито 350 тубильців.

На островах філїпиньских вибухла ґрізна пошесть холери. Від четверга згинуло на сю заразу в містї Манїлї 100 осіб, а кілька сот захорувало.

В Новім Мексику дало ся чути на днях кількократне землетрясене. В містї Сорокко завалило ся з тої причини кілька домів, а богато осіб зістало покалїчених.

Дня 12. с. м. знищив огонь цїле місточко Линсвіл, Інд., яке числить 1000 мешканців. Понад 20 домів знищених до тла. Шкода виносить 250.000. Причина пожежі незвісна.

В Гамбурґу згоріла славна катедра сьв. Михаїла. Шкода виносить пів міліона. Рада міста, зібравшись на надзвичайне засїдане, рішила сьвятиню відбудувати. Першу складку на сю цїль в квотї тисячу марок прислав нюйорский купець Герман Стахів.

В Валенції в Іспанії наслїдком градової тучі одна дитина зістала забита, а 50 осіб покалїчених. Град знищив богато плодів і засївів.

Конґрес рабінів в Індіянополїс, Інд. відкинув 52 голосами против 16 внесене на скликане загального синоду жидівского. В мотивах ухвали сказано, що Жидам так добре в сїм краю, що не потребують жадних синодів.

Панна Варвара Круп, молодша дочка померлого фабриканта армат, заручила ся з бароном Тільо фон Вільмовский, сином надпрезидента провінції саской. Панна Варвара Круп одержує в посагу 12,000,000; є се о много менше нїж дістала її старша сестра.

В протягу послїдних двох тижнїв сконфісковано в Росії понад 200 часописий.

1113

— Повідомляю усїх, кого се обходить, що моя теперішня адреса така:

Joseph Stetkewicz,
Box 128, Scranton, Pa.

Іван Остап.

Ґазда.

— А, гості, кумонько, гості! Прошу вашецї. Сїдайте. Чому не поцїлуєш, Одарочко, мамунцї в руку? Зараз менї „цьом". Таж то твоя мамуня. До хресту тримали. Булочку принесуть з міста.

Одарка поцїлувала. Було се маленьке девятьлїтнє дївча.

— Як там коло вас кумцю! Здорові-моцні?

— От біда тай тілько. Старий менї відумер. Пятеро діточок лишив. Цїлу чередоньку. Бідна моя теперички головойка... аякже. бідна...

— Чула, чула — і довго кивала головою.

— Сїдайте вашецї, розгостіть ся — і стерла хвартухом лаву. — А ти Одарко взуй мої чоботи, возьми хляцинку і могоричу принеси.

— Овьде маєш шісточку.

— О, що нї, кумцю, то нї. Я тілько на хвилю вабігла. Від кума Пилипа з празнику йду. Шкода ва шого труду тай ямбарасу. Я зараз така й забираюсь. Гадала навідатись трохи до кумоньки.

— Таки не пущу. А то спогадаю, що цураєтесь бідної вдови. Сїдайте. Перше инакше було, доків старий жив... а теперички знов инакше.

І знов кивали головами.

— То хиба я й також що доложу — і почала витягати хустину з за пазухи. Витягла, розложила на столї і пошукала вузлика.

Почала розвязувати. А помагала собі при тім зубами. Наконець відчислила гроші і приликала Одарку.

— Маєш дитинко ще шістку і купи за дві. А овьдечки ще тобі два крейцарі на булочку або балобончики.

— Та пощо вам тілько заходу. Вистане й за шістку. А подякуй Одарко, подякуй і вертай ся скоро.

— — — — — — — — — — — —

— А що, не „ходить" ваш? — і приступила таємничо до Мотруни. — А мій вам перший — царство йому небесне — то вам кажу, таки ходив! І хрест на се, що ходив! А якже кумцю... Таки во-во виділам його своїми очима. Я собі з початку „байбардзо" — молода була — не боялась. А потім таки убоялась. Бувало ще й не згашу каганця, а він вже небіщик коло ліжка. Такий вам блїдий, тай хитаєсь, тай киває до мене руками — а потім розвієсь як та мана...

— Мій не то. Де йому й ходити. Такий за житя ще хирляк був. Хирляв-хирляв цїлу божу Пилипівку — [illegible] Сам він і я вже Боженька просила, аби то скінчило ся раз... Кріблею плював, а всох вам немов та тріска. Кажуть, сухота всушила його... І скінчив наконець. А тїльця було в йому як в того вороблити. І в деревиско не було що вложити.

Прийшла Одарка. Мотруна застелила стіл. Накраяла хлїба, наклала зубців чоснику і поставила тарілку зі солею. По довгих торгах сїла кума за стіл. Почали пити.

— На здоровле вашецї!

— Пийте здорові!

Пили і закусували хлїбом і чосником.

— Та бо то кумцю, якби не та горівка — шкода, що тепер така дорога — то здаєсь, не видержала би того довше. Онофрик — він в мене тепер ґазда — по цїлих днях в дворі. В дома сиджу сама і падькаюсь з дїтьми. Часом найде вам така „думка"... От й не говорити лучше — і почала обтирати рукавом слези.

— Шкода, добрий був хрестянин і кум добрий — і собі обтирала слези.

— Так Бозя хотїли, не верне ся... Пропало... Пийте кумцю.

— Вам би віддатись тепер. Шкода ґаздівства. Либонь й злівчину маєте, ту бучастеньку.

— Треба ґазди.

— О, що нї, кумо, то нї! Не треба менї того клопоту. Не пильно дїєсь. І так докоратаю уже свого сьвіта. Ґаздуватиму з Онофриком. Він в мене золота дитина. Молодий ще, молодий... — на Онофрея чотирнайцять лїт минуло — а більше вдасть, як котрий старий.

— Не пильно дїєсь менї. Зрештою, молодий не схоче „приставати" на дїти, а старого з дїтьми не хочу. Прийдуть звечера, а з ними халепа і бійка в хату. О, що нї кумо, то нї, — і заперечила головою — не треба менї иншого ґазди. Онофрик в мене не аби який ґазда.

— А я радилаб розміркуватись вам. Онофрик добрий робітник, але вам порадоньки треба. А Онофрик ще майже дитина.

— Я це так не із себе кажу — менї „байбардзо" до всего — але старий Бедрій переказав, щоби „приставав". Він вдовець. Також гарує своїм сьвітом. Нікому обіпрати, нї обзолити. І діточкам мусить сам варити страву. Трійко їх має...

— Нї, кумцю, нї. Я таки не похочую.

— — — — — — — — — — — —

Онофрик вставав дуже рано. Шукав за сїрниками і сьвітив каганець.

Сопочучи і чіхаючись в голову витягав зза припічка онучі, де вони сохли, тер у руках, сїдав на лаві і взував постоли.

Потім вдягав подертий, ще батьків кожух і йшов до „бучастої". Микав сїно і давав їсти.

Як він її любив! Хотїли продати її на довги, котрі зробили на батьків похорон. — Він не дав.

— Працюватиму — горюватиму — сказав матери — а бучастої не дам продати. Покищо — кінчив він, якось воно буде. Підсвинок підросте, продамо і виплутаємо ся помало з довгів. А на сіль і „камфіну" я зароблю. — До двора можу ходити.

І бучаста лишилась.

Її пильнував він як зіницї в оцї. Вставав досьвіта, сїнця добирав, сьвіжу солому підстелював.

Як потис мороз, зробив навкола хлївця загату і шпари позатикав мохом.

Бувало прийде до неї, набере сїна в руку і кормить. А вона, хоч німе сотворіня, розуміла его любов. Їйсть, а потім махне лиш головою і лиже по руцї. Така вам вдалась розумна.

Сам також і циркав її. Потім брав молоко і нїс до хати. Ставив на лавцї і обирав бульбу.

Мати вставала і топила в печи. Пражила молоко для найменшої дитини. Наконець варила бульбу і він снїдав. Розвиднилось. Він завивав хлїб в шматину і йшов до двора. Там оставав до вечера. І так минав день за днем.

— — — — — — — — — — — —

Вечером, по вечері, вібрало ся богацько парубків і хлопців-ровесників у Онофрика. Його хата стояла від самим лїсом. Оттому сходились до його майже усї „лїсовики", а відтак йшли до лїса красти дрова. Це було у них цїлком натуральне.

Живучи під лїсом, виробили собі вже давно почуте: „що панцьке, то й боже". А дурний був би той, хто би куповав дрова. Їх можуть купувати жиди або богачі-дуки. А в них, „лїсовиків" — вистарчить зробити два кроки за поріг хати, а мають вже ліс і дрова. Гадюку, щоб положив, а вминули би і принесли.

Йшли процеси. Волочились по термінах і старі і молоді, навіть дїти. Пів села сидїло в арешті за „патик", але таки не куповали дров. Неодин відсидить своє, вертає до дому і йде знов до лїса. Наглядить побережник, заподасть до суду і знов кара, і арешт. Сидїти за „патик" — се було у них цїлком натуральне. І батько сидїв і мати сидїла і син сидїв. І се не вважалось цїлком за щось негарного, противно се було у них навіть свого рода геройством.

Нинї мала бути велика виправа. Йіхали по стоси аж на „ясний зруб". Закупив його якийсь жид з міста.

— За пана — казали жиди — хоч й він і хрестянин католик, Бозя не карають, а не то за жида! Він, кажуть, не чоловік: душі не має, лише пару.

— Маєте усї санчата? — спитав ся Охрим Луць. Він був ватажком виправи. З двайцять разів сидїв уже за „патик", а навіть самому лїсничому повибивав зуби. Онтому боялись усї його. Не тілько жиди вірники, але навіть і побережники втїкали перед ним. З ним була безпечною виправа.

— Маємо! — сказали хлопці.

— То можемо їхати. Потім зійде місяць.

— Пождіть, я ще переберу ся — сказав Онофрик.

До „виправи" була конечною ще маскарада. Кождий перебирав ся, як міг. Один за бабу, другий за жида, третий за цигана. Декотрий вивертав кожух до гори вовною і мазав лице саджою. А все бач, щоб „псяюха жид-вірник" не вилїз з буди, не пізнав, а потім не скаржив до суду.

— Всї гототі? Можемо їхати — сказав Луць.

Поїхали.

На дворі був сильний мороз. Снїг скрипів під ногами, галузи дерев шуміли легеньким вітром. Зрештою було тихо. Тілько часом тріcла галузка під вагітним снїгом, вломила ся, упала на землю, а снїг розлїтав ся і порошив навколо.

Виїхали на поляну. На сходї показав ся червоний місяць. Виглянув зза дерев і подивив ся на цїлу околицю. А обійняв її якоюсь таємною красою.

У тій красї відбивались дерева і корчі неземским явищем. Всї вони покрились сивастим інеєм, котрого шпильки блестїли на скраю немов бриляни.

Дерева виглядали немов велитнї, котрі хитали під легким виддихом вітру своїми сивими головами. А навкола них зібрались немов на раду їх дїти корчі.

Стояли купками і мовчки слухали речів старих дідуганів.

Було видно немов в день. З неба вилїтав рідкий снїжок і вилискував ся своїми плахтами до місяця.

— Біда, місяць сьвітить — сказав Луць — і слїд пізнати.

— Жид не вилїзе з буди. Настрашить ся — відказав Онофрик, котрий сопочучи тягнув побіч його санчата. — Нас богацько є.

— Говори своє, не вилїзе... Ануж їх також богацько. Гов хлопці.

Стали.

— А тримайтесь купи. Всї беріть ся до одного стоса. — Ти — звернув ся до Онофрика — станеш на вартї. Як зміркуєш жида з буди, свисни — а тогди гайда хлопці. Ноги на плечі і в дорогу. Тілько тримайтесь разом.

І віхали в зруб. Розложив ся він величезний посеред місячного сьвітла.

В кождого забило живійше серце. Почали скрадатись помало до стосів, що стояли рядами майже на самій серединї.

— — — — — — — — — — — —

— Мамо, я не пійду нинї до двора. Я слабий — і закашляв сильно.

— Біднаж моя головонько... деж я возьму на докторів.. — і засьвітила каганець.

— Поховайте добре давнїйші дрова. Жид пізнав мабуть мене. Вони прийдуть і будуть трясти.

— Хіба у сїнї схoваю, на затилю...

— Добре, добре. Там не знайдуть. Шкода санчат. А все через того Луця. Він поставив мене на вартї. Вже тут-тут мали ми вертати. А жид немов з під землї виріс — і хап мене за обшивку. Ледви втїк. В руку вгриз. Попамятає „псяюха". А потім під саму хату гнав — і знов закашляв.

— Перейди сину на ліжко. На лавцї зле лежати.. Мій ти ґаздоньку...

Перейшов і положив ся. В грудях харчіло, кашель дусив. Відкашльовував — відкашльовував, наконець сплюнув. Була кров.

— Ах, Матїнко Божа, Сусе Христе! — заголосила мати. — Та то смертельне... синоньку. І батько кріблею плював. Смертельне — смертельне... Сухота синоньку, аякже... І щож я бідна вдовиця вчиню?... І за батька похорон не заплачений, а ту туй-туй другий мирлець — і почала ляментувати.

Розвиднїлось, усї уже сусїди знали, що Онфрик заслаб на сухоту.

— Смертельне — ляментувала мати — не вийде, кумцю і бігме не вийде... Таково було і з батьком. Прийшов з лїса, положив ся, зачав кашляти, кріблею плював тай помер. Гоpенькоє моє — кінчила — що я бідна вчиню?...

Коло полудня прийшов жид з радою громадекою. Трясли — шнирили і нічого не знайшли. Поліна поховала добре Мотруна.

А Онофрик хирляв — хирляв. По Йорданї і помер.

Не стало Мотрунї ґазди... Бучаста пійшла на довги. А Мотруну сватає старий Бедрій.

Треба ґазди.

Справоздане

з IX Головної Конвенції Р. Н. Союза, відбувшої ся в Скрентон, Па.

на днях 25—29 Юнія 1906 р.

(Конець).

Після обіду предсїдатель конв. отворив засїдане і приступлено до дальших нарад над статутами Союза.

Ухвалено, що братства обовязане заслати до каси Союза розмет за всїх членів, а член, котрий не заплатить свого довгу на слїдуючім місячнім братскім мітингу, буде викреслений з Союза.

Наступила дискусия над тим, хто буде платити за тих членів Союза, що до братства не належать і не мають своєї каси і не заплатять свого місячного розмету. По довших дискусиях і застановах ухвалено як слїдує:

Девята головна Конвенция Р. Н. Союза постановляє: До 30 днїв від часу коли ухвали сеї Конвенції ввійдуть в житє, то є найдальше до 31 Августа 1906, всї так звані М. Р. Н. Союзи мають перетворити ся на братства і заложити собі касу в цїли запоруки розмету. Відділи, котрі не повинуються сїй постанові, перестають бути членами Р. Н. Союза.

Єслиб се оказало ся противзаконне, IX Конвенция ухвалює евентуальну постанову:

Член М. Р. Н. Союза, котрий не заплатить свого розмету за оден місяць, до кінця тогож місяця перестає бути членом Р. Н. Союза.

О. Стефанович, як делеґат, вніс, щоби на будуче абсолютно не принимати до Союза таких членів, котрі не хотять належати до братства. — Принято одноголосно.

Увага о. Улицкого, що зробити з тими членами Союза, де їх є тілько 1, 2, або 3, котрі не належать до братства.

Внесене п. Лабовского, що де є тілько 1, 2, або 3 члени в Союзї, а не належать до братства, щоб сю справу лишити для братств, принято.

Ухвалено, щоби було таке саме вступне як до того часу.

Ухвалено, що братства принимають членів після такого вступного як собі самі ухвалять.

Питане, чи братства мають жадати від членів сьвідоцтва лїкарских, чи нї, порїшено так, що не потрібно сьвідоцтва лїкарского, тілько щоби братства уважали на тоє, яких членів принимають.

Внесене о. Улицкого, щоби і братства також не принимали таких членів, котрі не хотять належати до Союза, не принято.

Внесене о. Струтиньского, щоби принимати до Союза тілько тих, що не мають більше як 40 літ житя, принято одноголосно.

Увага п. Капітули, чи треба жадати метрики від нових кандидатів в члени.

Внесене о. Струтиньского, щоби місцеві уряди мали право жадати метрики від кождого кандидата, котрого підозрівають, що подав свій вік фальшиво, принято.

Ухвалено, щоби місцеві уряди запитали ся кождого члена Союза, на кілько посмертного хоче належати до Союза і таке заявлене заслати до головного секретаря.

П. Гук дав запитане, чи член може змінити свое посмертне з $500 на $1000 і противно.

П. Поляк вніс, щоб тілько той член міг зменчити свое посмертне на $500, котрий ще не брав запомоги по першій жінці.

Ухвалено, що такий член, котрий був записаний на ½ посмертного і взяв запомогу по умершій жені має право записатись на ціле посмертне.

Ухвалено, що если член був записаний на $500 і дістав $200 по смерти своеї жени, оженить ся другий раз, може записати ся на ціле посмертне і мае право до $200 запомоги в разї смерти другої жінки а его спадкоемцям виплатить ся $600.

Ухвалено, що член, котрий до тепер належав до Союза і взяв запомогу по жені $300, то по его смерти спадкоемцям належить ся $700.

Ухвалено, що член може змінити свое посмертне на $1000 лише до 40 літ житя. Члени, котрі до тепер належать до Союза, можуть змінити посмертне з $500 на $1000 найдальше до 60 днів по Конвенції, хотяйби мали понад 40 літ.

Ухвалено, що до двох місяців мае кождий член заявити свому місцевому секретареви чи буде платив на ціле чи на пів посмертного.

Ухвалено, що если член належачий до Союза змер по першім Авґусті, 1906, а не заявив, що хоче змінити свое посмертне, то запомога по нім буде виплачена після старого статута, відповідно до того, чи був записаний на пів чи на ціле посмертне.

Ухвалено на внесене о. Макара, щоби запомоги в разї каліцтва були підвисшені зі взгляду на те, що і посмертне зістало підвисшене.

Дискусия над запомогами в разї каліцтва.

Внесене п. Лабовского, щоби сей параґраф був принятий так як есть поданий в новім начерку статутів, принято.

Ухвалено, що член після сьвідоцтва лікарского невилічимо хорий, який був членом Союза не менче як оден рік, а вибрав з братства всї запомоги, ані ему належали ся, мае право до запомоги від Союза в сумі $150 ратами по $50 і повістае на дальше членом Союза. Сеся запомога відтягае ся із его посмертного. Єсли член такий потребуе і на дальше запомоги, то виплатить ся ему з фонду убогих.

Член, котрий мае поломаний хребет, мае право до цілої запомоги і перестае бути членом Союза.

Ухвалено, що родині члена з'умасшедшого виплачае ся по $150 річно; если член есть самотний, то не виплачуе ся нїчого.

Ухвалено, що всї запомоги, які член поберае з каси Союза, мають відтягати ся з его посмертного.

Ухвалено, що если муж і жена записані на ціле посмертне, то в разї смерти одного, позіставшому при житю належить ся $1400.

Єсли муж записаний на ціле посмертне а жена на пів посмертного, то в разї смерти мужа жені припадае $1200; в разї смерти жени мужови або фамилії припадае $900 і на відворот.

Єсли муж і жена належать до Союза на пів посмертного, то в разї смерти одного, позіставше при житю мае право до запомоги $700.

Фонд сирітский.

Ухвалено, щоби процент, який прийшов від сирітских гроший, був доданий до сирітского фонду, котрого е $15,185, 33.

Ухвалено, щоби сирітскі гроші тих сиріт котрі суть в краю, післати до іх дотичних судів повітових через конзуляти.

Ухвалено, щоби головний Уряд Союза сейчас оголосив в орґані Союза, що сли котрі сироти хотять дістати свої грбші з Союза, щоби постарали ся до трех місяців о правних опікунів, котрим Союз гроші виплатить. Ті гроші, по котрі сироти не зголосять ся, щоби вложити до банку на процент на осібну книжочку, а головний Уряд зашле до місцевого братства посьвідку, що в касї Союза находять ся гроші тої сироти.

Ухвалено поіменним голосованем, що на покрите коштів конвенційних мае бути розмет одинаковий на всіх членів Союза.

Ухвалено, що братства мають право висилати делеґатів на Конвенцію після того самого правила як до тепер.

Ухвалено вибрати головного орґанізатора, котрий би назначав місцевих орґанізаторів.

Ухвалено, щоби головний секретар був головним орґанізатором.

Ухвалено, щоби всї братства мали однакові книжки. Поручае ся гол. Урядови, постарати ся о такі книжки за найвідповіднїйшу ціну.

Ухвалено, що гол. орґанізатор мае заниматись і орґанізацією дітий.

Ухвалено, що скаля платнича для дітий мае бути як до тепер і на таких самих услівях.

Ухвалено, щоби принимати до Союза канадійских Русинів.

Ухвалено, що дієта делеґатам мае бути три доляри за оден день і тикет, так як і до тепер.

Ухвалено, щоби вибрати статутову комісію з пятьох членів. До комісії зістали вибрані пп.: Лабовский, Поляк, Кавалко, Ардан і Ядловский.

Ухвалено, що статути станути правосильні, скоро зістануть видруковані і брацтвам розіслані.

Ухвалено, щоби статути виготовлені були по руски і анґлійски і передані адвокатови до пересмотрення чи годять ся з правами американьскими.

Ухвалено, щоби статути були розіслані до всїх братств Союза, скоро будуть готові.

Ухвалено, що статути мають бути надруковані по руски і анґлійски.

ДЕНЬ ЧЕТВЕРТИЙ (28 Юнія).

Отворене Конвенції як в попередні дни.

Справоздане шконтруючої комісії.

Референт шконтруючої комісії подав свої уваги над процесом Союза з Андреем Корпаном і виияснив, що ся справа коштувала Союз $445.92. Відтак висказав Конвенції, що всї чеки і книги знайшла комісія в як найліпшім порядку, за що головному Урядови належить ся велике признане. Опісля вніс, щоби Конвенція признала головному Урядови вотум довіря і уділила абсолюторію.

Конвенція уділила гол. Урядови абсолюторію і признала вотум довіря через повстане з місць.

О. Дмитрів вніс, щоб дотеперішному гол. орґанізаторови Союза, о. Н. Підгорецкому, котрий задля слабости не міг бути присутний на Конвенції, вислала Конвенція телеґраму признани і подяки за его великі заслуги около розвою Союза. — Ухвалено одноголосно.

Наступило роздане надрукованих бальотів кандидаційних на уряди, котрі роздала комісія кандидаційна між всїх делеґатів, кождом у відповідно до числа голосів. Всїх правних голосів було 120, п. Онущак відчислив 120 бальотів, котрі опісля комісія роздала всім делеґатам після числа голосів.

Наступила дискусия над тим, хто буде покривати почтові видатки, папір і т. п. місцевим секретарам.

На внесене п. Онущака ухвалено, що гол. Уряд мае розіслати друковані листи і коверти до кождого відділу Союза для зменченя видатків місцевих секретарів.

На внесене о. Улицкого ухвалено, що слідуюча Конвенція мае відбуватись під предсідательством нововибраного предсідателя Конвенції, так як до тепер, і щоби ся ухвала була додана до статута.

Справоздане прасової комісії.

О. Струтиньский референт говорив про се який мае бути напрям будучого орґану Союза, як слідуе:

Напрям орґану Союза мае бути: виразний українсько–народний з тоном острим радикальним. Кромі справ Союзових, над котрими мае старанно чувати, мае ся більше писати про наші справи національні. Щоби орґан Союза зробити більше популярним і більшого формату і о скілько можливо ілюстровати в нім наших народних героів, щоби наш чоловік міг мати більше сьвідомости національної і міг боронити ся перед нападами. Аби не писати нїчого про справи партійні церковні і релігійні, щоби тим чином уникнути непорозуміня поміж членами і щоб не ображати чие небудь релігійне почуте, і щоб орґан не нападав на личности.

На запитане предсідателя Конвенції, як дотеперішний орґан Союза заспокоював Союз і Русинів в Америці, бесїдник відповів, що орґан Союза »Свобода«, побачивши сьвіт, зачала виходити в дусї українсько–народнім, під редакцією еї першого редактора о. Грушки. Тая »Свобода« все тримала високо прапор народний і сю свою прикмету всегда заховала.

Щоби »Свобода« збільшила ся о дві сторони і на тих сторонах щоби були друковані поучаючі повісти. Артикулів релігійних редакция сама від себе не мае поміщати, хиба такі дописи за віру і справи церковні, котрі будуть прислані від знаних редакції осіб, і если в таких дописях нема нападів на особи, віри, переконаня і т. п.

Наступила дебата над справозданем бесїдника пресової комісії.

По довшій дискусиї о. Улицкий вніс, щоби в дописях орґану Союза не було нїчого такого писано, щоби ображало чувство релігійне греко–католицке, і щоби не захвалювати иншу віру як греко–католицку.

О. Левицкий попер внесене о. Улицкого. — Принято.

Правопись орґану Союза.

П. Семенюк вніс, щоби орґан Союза уживав правописи фонетичної, якої уживають всі рускі поступові часописи. Повисше внесене поперли: пп. Лабовский, Шаршонь, Шеремета, Ґалайда, Онущак і инші. — Принято з оплесками.

Контракт.

О. Струтиньский вніс, щоби будучий головний Уряд зробив контракт з будучим орґаном Союза.

П. Лабовский вніс, щоби услівя Союза з орґаном були такі як до тепер.

О. Дмитрів вніс, щоби контракт зробити на два роки, т. е. від одної Конвенції до другої. — Внесене поперто і принято.

Платня за орґан Союза.

П. Стеткевич вніс, що Руска Колеґія з Шамокин з'обовязуе ся видавати орґан Союза за 8 центів на місяць від кождого члена на ціле і пів посмертного.

43 голосів було за тим, щоби платити 8 центів за орґан, а 25 голосів, щоби платити 10 цнт.

Однак пізнїйше врушено сю ухвалу поставленем внесеня, щоби видавати орґан на 12 сторін і платити за него 10 центів місячно. Показалось однак, що се абсолютно неможливе, а в виду непрактичности видаваня орґану на 10 сторонах, як жадали декотрі, принято, що орґан мае видаватись як доси на 8 сторонах друку, але зменченим письмом, що дасть більше матеріалу як колиб орґан видавав ся на 10 сторонах.

Ухвалено, що орґаном Союза мае бути і на дальше »Свобода«.

Ухвалено, щоби в »Свободі« був поміщений адресар брацтв раз на місяць.

Конвенція.

Ухвалено, щоби Конвенція відбувалась що два роки, як доси.

На внесене о. Левицкого, ухвалено з оплесками, щоби слїдуюча Конвенція відбулась в Филаделфії.

Полагоджене справ, котрі головний Уряд затримав до Конвенції.

Ухвалено, щоби посмертне 600 дол. по бл. п. Павлови Вархоляк виплатити его шваґрови Стефанови Опалка, на підставі повновласти, яка знаходить ся в руках головного Уряду.

Внесене п. Лабовского, щоби Конвенція ухвалила якусь запомогу Федорови Губчак по его жені, котра при его вступі до Союза мала більше як 45 літ. Не принято на підставі статута.

Ухвалено, щоби будучий головний Уряд Союза виплатив 200 дол. по бл. памяти Мих. Лазовскім, Іванови Лазовскому в імени его дітий за его власноручним підписом.

На внесене о. Дмитрова ухвалено виплатити кошті похоронні по бл. п. Петрі Коцан, а оставшу часть запомоги рішено затримати аж до пороґу его жінки, і щоби суд рішив чи запомога належить ся его жінці чи его сестрі замужній, на котру посмертне було записане. Бл. п. Петро Коцан перед его смертію заявив, що посмертне перепише на свою жінку а понеже его забило в тім часї длятого не міг посмертного переписати.

Ухвалено виплатити 100 дол. запомоги в слабости на дихавицю, на предложене сьвідоцтва лікарского Василеви Войтила і відтягнути з его посмертного.

Прозьбу Фелікса Мачуґи о запомогу Конвенція не узглядниила без сьвідоцтва лікарского.

Рішено виплатити запомогу по бл. п. Івані Павлику его адміністраторови, сли прийде поручене від матери Івана щоби ему виплатити, або сли адміністратор згодить ся і підпише ся, що покрие кошта похоронні, а решту гроший відішле Анні Павлик до краю, матери бл. п. Івана Павлик.

Докінчене на стор. 5-ій.

I114

„SVOBODA„
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2.00
До старого краю на 12 місяців $3.00
В Америці на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Українці через Книгарню „Кіевскої Старини“ Безаківска 14, Київ.

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в рекомендованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мони ордер). Мони order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не можемо грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, кромі нового, також свій старий адрес.

Віра і витревалість передовсім.

Доносять нам, що майнери округа Морис Крік, що страйкували від 1-го Цьвітня, виграли страйк і вернули до праці, а з головного уряду Юнії Злучених Углекопів урядово повідомляють, що більше як 80 процент майнерів, що застрайкували 1-го Цьвітня, вибороли собі те, чого жадали і повернули назад до роботи.

Такі потішаючі звістки можливі лише тому, що страйкарі держали ся солідарно, вірили в побіду слушної справи і були витревалими. Ввиду сего їх страйк мусів скінчитись їх побідою.

Страйкарі при мягкім углю в окрузі Клірфілд також виграють страйк, если будуть вірити в свою побіду і держатись єдности. Майнери, котрі працюють, платять податок на їх під держане і, як зачуваємо, компаністи вже сконились до уступок.

Декотрі компаністи думали, що досить буде заговорити до страйкарів і поробити їм всілякі обіцянки, а они сейчас вернуть до роботи. Але завелись на тім дуже. Майнери відказали, що всяка згода мусить бути заключена з їх представителями, юнійними урядниками — і страйкували дальше. Сим разом майнери не дали піддурити ся і не повірили солодким словам компаністів, але хотіли, аби кожда обіцянка з їх боку була написана, як то кажуть, чорне на білім.

Так повинні всі страйкарі поступати, бо лише в сей спосіб могуть собі забеспечити такі услівя праці, які не можуть бути коли набудь змінені або переверненї. Де згода не є виразна, там она не може бути довго тревала, бо скоро настануть непорозуміня, які мусять її розірвати.

Від побіди майнерів в окрузі Клірфілд залежить дуже богато. Вигравши страйк, майнери сего округа поможуть не лише самим собі, але також захотять до організації майнерскі округи, положені від них на полудне і захід, та майнерів працюючих в Верджінії і Вест Верджінії. Примір побіди і независимости мусить ділати одушевляючо на других людий між тим як примір рабства і неволі може лише пригноблювати.

Що більше, если страйкарі в окрузі Клірфілд перебудуть сю біду і виграють сей страйк, тоді будуть мати спокій на довший час; еслиж би тепер піддались, то не лише не зискали би нічого, але в додатку незадовго мусїлиб знов страйкувати, аби зискати для себе услівя праці, гідні цивілізованих людий.

Тому ще раз кажемо: віра і витревалість передовсім. Без них неможлива жадна побіда а тим менче побіда злучених робітників проти всесильним капіталістам.

Вісти з Росії.

Не легка то річ зібрати до купи усе те, що дїєть ся тепер в імперії „білого царя“. Часописи краєві і американьскі переповнені статями і телеґрамами про грізну ситуацію в російскім царстві, а коли-б ми хотіли подати нашим читачам докладний образ того страшного терору царских чиновників і тої очайдушної самооборони поневолених мас, прийшлоби ся нам видавати хиба подвійне число нашої часописи. Та все таки годить ся подати до прилюдної відомости бодай дещо важнїйшого, а все самі читачі вироблять собі свою окрему гадку про найновійші події в сій нещасній країні сліз і горя.

Зачнемо свій огляд від Думи, сего російского парляменту, що має мати власть законодатну. На сю Думу звернені тепер очи цілого сьвіта, але кождий бачить виразно і ясно, що посли, зібрані в палаті таврийскій, не мають своєї волї, що они під обухом системи і що з їх гремучим голосом уряд не хоче числит ся. Придворна партія, зложена з реакційних князів та бояр, тероризує не тілько усїх російских підданих, але навіть самого царя, який зі страху не виходить уже на сьвіт і боїть ся своєї власної тіни. Він не думає вже про своє царство, але бажає лишити все на Божу волю, а сам хоче утікати за границю, щоб уратувати себе і свою родину від невибної смерти. Але вертаймо до річи.

В російскій Думі радять тепер над питанем аґрарним. Перший параґраф сеї устави уже ухвалено. Постановлено іменно розділити поміж селян добра правительственні, коронні та деякі посїлости церковні і монастирскі. Комісія аґрарна застановляє ся тепер, в який спосіб розділити сї землї між поодиноких хліборобів і як рішити кевестію дібр приватних. Справа се є найтруднїйша до полагодженя, тому мине чимало часу, заки комісія поладнає її так, щоб зі сторони властителів великих посїлостий не було жадного невдоволеня.

Між тим, коли Дума рішає такі важні постанови, в цїлій Росії піднялась така грізна туча, що в кождій хвилї може перевернути сю величаньску державу і перетворити її на республику вільних, славяньских народів і инших поменших племен. Зворохобились не тілько пригнічені робітники і поневолені, беземельні мужики, але навіть війско бунтує ся цілими сотнями і відмовляє послуху своїм властям. Так в Тамбові збунтував ся трохи не цілий ґарнізон, в Одесї один полк піхоти і один відділ маринарки, а в Ватум зревольтовані полки здобули навіть військову кріпость. З найновійших телеґрафічних вістей довідуємо ся, що революційний бунт в тамбовскім ґарнізоні можна було завважати уже від кількох тижнів. В послідних днях збунтував ся цїлий полк піхоти і скадрона резервових драґонів. Драґони перші відмовили послуху своїм офіцерам і представили властям цїлий ряд політичних і службових жадань. Власти, знаючи о тім, що революційний фермент обхопив також піхоту, приняли в першій хвилї усї жаданя драґонів і обіцяли їх виповнити. В кілька днів опісля мало відбути ся церковне торжество. Проворні власти вислали на се торжество усю піхоту, що мала нібито асистувати в процесії і пильновати порядку на улицях міста. Тимчасом спровадженю потайки кілька відділів козаків і приказано їм окружити збунтованих драґонів, що сиділи собі, спокійно в касарні. Козаки ударили цілою силою на зревольтованих салдатів, а не тї забарикадували ся в одну мить і перший атак відперли. Розсипана по місті піхота, довідавшись про такий мерзенний підступ властий, побігла чим скорше на поміч загроженим товаришам і по довшій, завзятій борбі розігнала відділи козаків.

На царскім дворі страшенний переполох: одні радять віддати цілу власть в руки парляменту, другі — між тими звісний реакціонер Дурново — вневняють царя, що піддати ся добровільно Думі булоби соромом для потомків великих мужів Росії, що збудували могучість царску і піддержували її через цілі століття. Між тим представителі народа працюють в Думі цілими днями, щоб в який небудь спосіб ухоронити свою вітчину перед страшним кровопролитем. Більшість послів рішила бороти ся з царским деспотизмом аж до загину. Всї переконані, що кривава революція неминуча, бо в иньший спосіб не можна прийти до порозуміня з упертим правительством.

На сім місці занотуємо еще кілька важнійших випадків, які приносять найновійші телеґрами.

Севастополь 11. липня. Якийсь моряк скрив ся в огороді віце-адмірала Чухніна, а коли сей переходив стежкою, укритий революціонер вистрілив і зранив його смертельно. На другий день Чухнін помер. Мала се бути месть за се, що Чухнін, як комендант чорноморскої фльоти, засудав на смерть звісного Шміда і кількадесятьох моряків, що належали до бунту.

— Козаки стріляли до робітників, що демонстрували при фабриках Азовка під Екатеринославом. Богато осіб убито або ранено.

— В Нижнім Новгороді обжаловано аж 446 селян, що нїбито мали бути провідниками хлопских розрухів.

— З Баку доносять, що в копальнях кавказких вибух страйк. Щоденно заходять криваві борби страйкарів з війском. В окрузі Суджа змагає ся рух революційний. Взагалі оружне повстане на Кавказі стає щораз грізнїйше.

— Чорні сотні стараютъ ся викликати в Варшаві різню Жидів, але місцеве населене убиває кождого хуліґана, скоро котрий поважить ся підбурювати темних людий проти супокійних мешканців.

Чи ми себе маємо уважати за недоростків?

З Вінніпеґ, Ман.

День 1. липня с. р. буде памятний усїм членам вінніпеґскої читальні ім. Т. Шевченка. Один наш товариш (поліцмен із фаху) спромиг ся на такий геройский подвиг, якого не втяв би навіть жаден галицкий комісар... Коли йому не подобалась промова якогось члена, він кричав зараз: „Я не позволяю говорити і вже!“ А коли се не помагало, він хапав бесідника за карк і силоміць стягав його з підвисшеня на землю. Сей примірний товариш нападає часто діяльнійших членів читальні і репетує, як в горячці: „Ви ширите якусь пропаґанду, якусь Україну! На що нам того? Людям байки читати, а решту нехай сами собі читають, бо ми ще недоростки!“ Тов. Головацкий доторкнув ся в своїй промові сего „культурного“ висказу і жалував ся перед зібраними членами на не тактовне поведене згаданого поліцмена-товариша, та сей послїдний заверещав за раз на ціле горло: бреше! і не дав докінчити промови.

Зголосив ся до слова тов. Українець. В своїй флеґматичній бесїді згадав дещо про поліцію, не знаючи очивидно, що між зібраними находить ся кількох „полісменів“... Та і сьому не пощастило ся... „Полісмен“ товариш вхопив його за обшивку і зі словами: „Не позволю себе обиджати!“ стягнув бесідника в долину.

Між членами настало обурене, счинилась буча. Та тут „поліцмени“ повитягали свої нотеси і почали записувати в них назвиска поодиноких членів, що горячим словом протестували проти такого безправства. Хотїли навіть телефонувати по поліцію... На щасте обійшло ся якось без інтервенції властий. Посипались горячі промови: кожде слово бесідників врівало ся глубоко в душі присутних членів, розливалось гірким полином і давило серця. Усї були тронуті до слїз, лиш один, той з камінюкою в груди не подав ся!.. Се, бачите, людина з „зелізними“ нервами.

Питаю ся тепер, чи ми справді еще недоростки — як сказав наш товариш — поліцмен — і чи далеко зайдемо, слухаючи лукавих підшептів таких високо культурних одиниць? Коли будемо підчиняти ся волї таких „лжепророків“ попадемо вскорі в таку боводину, з котрої не видістанемо ся до кінця сьвіта. Чи ми, братя, не видите, що у нас діє ся? Чи не бачите, як ті чорні круки нападають на нашу читальню і намагають ся конечно стерти її з лица землї? Чи не чуєте, як сиплять ся проклони з церковної проповідниці на тих, що бажають сьвітла і волї для своїх незрячих братів? Скажіть же, родимці, чи довго ще нам терпіти тую наругу з уст гасителів усякої правдивої культури і поступової думки?

Чи знаєте, братя, що робить героїв? Вільна гадка і вільне слово, а при тім наука. А що варта наука, коли она обмежена, яка з неї користь? Нам треба нести нове добро у сьвіт, добивати ся сущої правди всїма силами, горнутись до читальні і слухати тих, що розпинають ся за наше добро, що уміють сказати правду в очи всякому, що не лижуть по руках своїх гнобителів! Прокиньте ся з вікової дрімоти, бо вже крайна пора настала!

Н. Надія.

На Боєвий Фонд в Галичині

зложили:

I) На руки ред. „Свободи“:

1) З Мантріол, Канада, зложили Русини за почином п. Северина Костирского слідуючі жертви:

По 1 дол.: Анд. Грицків, Петро Войцишин.

По 50 цнт.: Лев. Бобула, Пань. Назарок, Ан. Денека, Вас. Ґульна, Вас. Перегинский, Йосиф Козловский, Іван Кілібіцкий, Сильвес. Калиняк, Іван Хрустовка, Ник. Шкабар, Вас. Кучер, Дмит. Добух, Іван Жаровский, Іван Поворозник, Франц Долиньский, Вас. Бучковский, Ник. Ґниздовский, Мих. Дісецкий, Прокіп Олїйник, Ник. Краєвский, Іван Балюк, Симеон Кучерский, Микита Філик, Конрад Грицків, Ілько Кучерский, Анна Дрогобицка.

По 40 цнт.: Тимко Андрусик.

По 25 цнт.: Волод. Анастазієвский, Стеф. Горак, Іван Андрусик, Олена Турчиняк, Микита Бучковский, Іван Тюхтій, Северин Доскоч, Симеон Гноховский, Стеф. Тюхтій, Петро Семенюк, Йосиф Суханьский, Михаіл Бобик, Михаіл Човник, Ізидор Левицкий, Іван Дзюрбан, Симеон Дрогобицкий, Симеон Калинка, Текля Джас, Катерина Теслюк, Марія Опацка, Катерина Ґлушик, Йосиф Мельничок, Матвій Сідун, Василь Сулимка, Теодор Шевчик, Мих. Коцулин, Йосиф Кухарский, Гнат Янушевский, Йосиф Сороковский, Василь Андрійчук, Мих. Скубицкий, Яким Невядомский, Станис. Гостиньский, Ант. Ґайовский, Петро Лупковский, Марян Лупковский, Марко Ястрембский, Йосиф Реґож, Франц Слівіньский, Йосиф Розмайреневич, Станислав Стрембский, Кири. Фуркий, Станис. Мельничок, Мих. Плетінка, Барка Сидор, Пет. Малкевич, Тимоф. Ґрицан, Ник. Цитульский, Стеф. Столярский, Прок. Гаврилюк, Франц Ґрицан, Юрко Сторощук, Алек. Березюк, Іван Стельмах, Кароль Барановский, Ізаак Кон (жид), Вас. Гошко, Мих. Грицків, Віктор Ревуцкий, Федь Грегоришин, Вас. Григорієвич, Вас. Філик, Стеф. Грицків, Мих. Калиновский, Вас. Гуцул, Гринь Гуцул, Йосиф Кортко, Ант. Бодюр, Вас. Бродецкий, Іван Параповский, Стеф. Бродяк, Мих. Дзіняк, Володис. Новай, Іван Дикий, Ник. Заяць, Франц Стишко, Дмит. Колут, Петро Качала, Франц Мислицкий, Гриць Мех, Блажко Гладик. Разом $35.65.

2) З Соміт, Н. Дж. прислала п. Анна Стецик 3 дол. Жертвували:

По 1 дол.: Прокіп Полиняк, Марія Молодець.

По 50 цнт.: Анна Стецик, Анна Ющак. Разом 3 дол.

3) Шамокин, Па., Іван Козак 1 дол.

4) З Тельфорд, Ман. Никола Палагнюк, 50 цнт.

5) З Питсбурґ, Па. Онуфрий Сеник 1 дол.

Разом 41.15
Попередно 661.05
Сума 702.20

Редакція „Свободи“,
Svoboda, Box 353 Scranton, Pa.

II) На руки Народного Комітету:

З Ансонії, Конн. Складка в церкві 8.60 дол.

Брацтво св. Ап. Петра і Павла 10 дол.

Разом 18.60
Попередно 456.64
Сума 474.24

о. Іван Велигорский, секр.
25 Chestnut Str.
Yonkers, N. Y.

Всіх грошей на Боєвий Фонд зібрано доси в північній Америці на суму $1,855.55.

Жертви на Революц. Українську Партію.

1) З Тельфорд, Ман. Никола Палагнюк 50 цнт.

Попередно 268.56
269.06

Справоздане

з IX. Головної Конвенції Р. Нар. Союза.

(Докінчене з 3-ої сторони.)

Просьба дел. Радка з Йонкерс і лист від Никол. Дурняка, щоби делеґати покупили тикети на вигравку зиґарка на запомогу нещасного Емиляна Дурняка (бувшого члена Союза). Принято. Делеґати покупили тикети, за котрі прийшло готівкою $34.90.

Просьбу Станіслава Лемчака о запомогу, Конвенция не узглядила.

Ухвалено виплатити 50 дол. запомоги Андреєви Сивак, котрий є хорий на ревматизм.

Ухвалено виплатити 100 дол. остатну рату з посмертної запомоги Іванови Петрик.

Ухвалено, що головний секретар має право суспендовати місцевого урядника Союза, если той не виповняє своїх обовязків.

Ухвалено, щоби Союз видавав календарі своїм коштом.

Ухвалено, що календарі мають коштувати по 25 центів оден.

Ухвалено, що кождий член Союза (кромі дітий) обовязаний купити оден календар Союза.

Ухвалено, щ би календар був зарахований у розметі.

Ухвалено, щоби отець духовний Союза заняв ся написанем і виданем календаря.

Наступило читане результату голосів на вибір нових урядників Союза, і так:

На отця духовного Р. Н. Союза дістали:
о. Макар 48 голосів
о. Стефанович 38 „
о. Левицкий 32 „
о. Улицкий 1 голос

Вибраний зістав о. Макар.

На головного предсідателя Р. Н. Союза:
п. Кирчів дістав 73 голосів
п. Капітула „ 46 „

Вибраний зістав п. К. Кирчів.

На заступника предсідателя:
п. Ів. Париляк дістав 76 голосів
п. Ю. Гук „ 41 „
п. Т. Талпаш „ 2 голоси

Вибраний зістав п. Ів. Париляк.

На головного касієра Р. Н. Союза:
п. А. Шаршонь дістав 73 голосів
п. Г. Онущак „ 35 „
п. Т. Феш „ 11 „

Вибраний зістав п. А. Шаршонь.

На головного секретаря Р. Н. Союза:
п. С. Ядловский дістав 109 голосів
п. С. Калакука „ 4 голоси
п. М. Поляк „ 4 „
п. М. Веля „ 1 голос

Вибраний зістав п. С. Ядловский.

На заступника секретаря:
п. Т. Лабовский дістав 56 голосів
п. М. Югас „ 32 „
п. М. Турковский „ 16 „
п. М. Поляк „ 6 „
п. Д. Мерена „ 3 голоси
п. Ів. Ворґач „ 1 голос

Вибраний зістав п. Т. Лабовский.

На радних Р. Н. Союза:
п. Т. Талпаш дістав 92 голосів
о. Н. Стефанович „ 76 „
п. М. Беля „ 74 „
п. Моніта „ 70 „
п. Семенюк „ 58 „
п. Овсак „ 56 „
п. Поливка „ 53 „
п. Горбаль „ 53 „
п. Шеремета „ 41 „
п. Ваверчак „ 39 „
п. Баґан „ 37 „
о. Макар „ 27 „
п. Чеґінь „ 21 „
о. Левицкий „ 6 „
о. Кобан „ 5 „
п. Гавриляк „ 4 голоси
о. Струтиньский „ 3 „
о. Дмитрів „ 1 голос
п. Сенько „ 1 „
п. Валевский „ 1 „
п. Феш „ 1 „

Вибрані зістали:
п. Талпаш,
о. Стефанович,
п. Беля,
п. Моніта,
п. Семенюк,
п. Овсак.

Позаяк о. Стефанович зрік ся свого уряду, то на его місце зістав вибраний:
п. Поливка.

До контрольної комісії:
п. Калакука дістав 101 голосів
п. Стеткевич „ 92 „
о. Левицкий „ 86 „
о. Макар „ 18 „
п. Валевский „ 14 „
п. Келичава „ 12 „
о. Стефанович „ 9 „
п. Турковский „ 2 голоси
п. Лабовский „ 1 голос
о. Дмитрів „ 1 „
п. Кобан „ 1 „

Вибрані зістали:
о. Левицкий,
п. Стеткевич,
п. Калакука.

ДЕНЬ ПЯТИЙ (29 Юнія).

Ухвалено, що речинець виплати посмертного має бути такий самий як до тепер.

Ухвалено, що головний секретар відповідає за ті числа орґану Союза, котрі члени не получають з его вини, або за ті числа, що побирають ті особи, котрі перестали бути членами Союза. Так само має він подавати до орґану Союза адреси новоприступивших членів.

Жени, находячі ся в бременним стані, не можуть бути скорше приняті за членів Союза, аж по 30 днях по пологовім виздоровленю. Мужі в часі бременности їх жен можуть бути приняті до Союза, если же після сьвідоцтва лікарского смерть такої жени наступить в наслідок породу до 30 днів по полові, посмертне по такій жені не виплачує ся, але если така жена помре на иншу слабість, посмертне виплатить ся.

Справа з п. Хиляком.

П. Хиляк говорив, що винен Союзови $648.68, єму з Союза належить ся за три роки урядованя яко касієра, а відтак яко предсідателя, за видатки почтові і орґанізаційні $960.00, то є $720 за касієрство, а $240 за предсідательство.

П. Моніта говорив, що Хиляк винен до Союза над 1100 долярів і се абсолютно довжен. Що п. Хиляк будучи касієром Союза казав на Конвенції в Шенандорі, що має тілько гроший в касі, кілько контрольна комісія знайшла в рахунках і що годить ся з контрольною комісією, а потім що всї ті гроші не віддав его наслідникови, бувшому касієрови Союза, К. Котаньчикови.

На запитане предсідателя Конвенції, п. Хиляк відповів, що він признав ся на попередних Конвенціях Союза, що він винен гроші Союзови. Признав ся, що він віддавав гроші Союзови. Признав ся, що говорив на Конвенціях коли зістав вибраний урядником Союза, що буде робити з патріотизму, тілько щоби Союз звернув єму его видатки, які понесе при Союзі. Признав ся, що Союз винен єму ще 240 дол.

О. Левицкий вніс, щоби предсідатель дав під голосоване, чи п. Хиляк винен Союзови гроші чи ні і чи їх має віддати чи ні. — Принято, що винен і має віддати.

О. Улицкий вніс, щоби Конвенція пораховала кошти канцеляріині і орґанізаційні за час его урядництва в Союзі і відтягнула від суми, яку п. Хиляк подає, що Союз єму винен. — Не принято.

П. Шаршонь вніс, щоби подати п. Хилякови оферту від Союза, щоби пів гроший віддав Союзови, а пів Союз єму подарує. — Принято.

П. Хиляк не приняв оферти.

Внесене о. Улицкого, щоби Союз заскаржив до суду п. Хиляка за ту оферту, яку Конвенция предложила єму, не принято.

П. Моніта вніс, щоби п. Хиляк присягнув, що він не винен гроший Союзови, п. Хиляк відповів, що если всї делеґати присягнуть, що він винен Союзови гроші, то він віддасть.

П. Ядловский вніс, щоби новий головний Уряд Союза засягнув ради в адвоката, чи Союз може скаржити п. Хиляка чи ні. — Не принято.

Павза на 15 мінут.

Відтак предсідатель конвенційний подав Конвенції слідуючі питаня:

1) Чи Конвенція узнає, що п. Хиляк винен гроші до Союза? — Було піднесено 76 рук, що винен.

2) Чи всї делеґати чули, що п. Хиляк сказав, що винен гроші до Союза? — Відповідь: всї!

3) Чи пп. делеґати вдоволені з відповіди п. Хиляка? — Відп.: ні! (Пояснене предс. конв. о маєтку Хиляка).

4) Чи Конвенція уважає укарати за тоє п. Хиляка відповідним способом? — Відп.: так!

Ухвалено укарати п. Хиляка яко довжника.

5) Предсідатель конв. подав Конвенції, щоби ухвалила кару, яку уважає за найвідповіднійшу.

П. Мерена вніс, щоби п. Хиляка укарати, аби не міг ніколи бути делеґатом на Конвенцію Союза ані урядником Союза. — Не принято.

Внесене п. Шаршоня, щоби зарадитись адвоката, чи можна укарати за тоє п. Хиляка чи ні — не узглянено.

О. Левицкий вніс, щоби предсідатель Конвенції подав від себе, яку кару уважає за найвідповіднійшу. — Предсідатель відповів, що се не належить до него, але до Конвенції.

О. Улицкий вніс, щоби п. Хиляка Союз заскаржив до суду, а суд щоби сам его укарав. — Не принято.

О. Левицкий вніс, щоби п. Хиляк заплатив 500 дол. кари до Союза, а сли сего не зробить до означеного речинця, щоби був виключений з Союза. — Внесене поперто і ухвалено 69 голосами против 7 голосів против внесеня.

Ухвалено, що п. Хиляк має заплатити до Союза 500 дол. кари до кінця року 1906, а сли сего не зробить, то буде виключений з Союза.

Инші справи.

Внесене о. Стефановича, що всї гроші, які Союз має, щоби перенести до Пітсбурских банків, бо там банки платять 4 процент від депозитів а 2 процент від гроший вкладаних на чекове конто — принято.

Друге внесене, щоби головний Уряд, а в крайній мірі головні секретарі перенеслись до Пітсбурґа, а сли можливо, щоби і орґан Союза „Свобода“ перебралась до Пітсбурґа — по довгих дискусиях і протестах не принято.

Внесене, щоби секретарі були там де і орґан Союза — не принято.

О. Струтиньский вніс, щоби перший дарунок з Р. Нар. Союза 100 дол. був післаний на Боевий Фонд до Галичини. — Внесене попер о. Левицкий. — Ухвалено.

Пенсия головних урядників.

Ухвалено, що другий секретар, т. є. рекордовий, має бути платний.

Головний секретар С. Ядловский пристав на стару платню, то є 70 долярів на місяць. — Принято.

Другий рекордовий секретар Т. Лабовский згодив ся за платню 50 дол. на місяць. — Принято.

Головний предсідатель К. Кирчів згодив ся за стару платню, то є 10 дол. на місяць і дієти если справи Союза будуть вимагати пів дня або більше. — Принято.

Головний касієр А. Шаршонь згодив ся за стару платню, т. є. 25 дол. на місяць. — Принято.

Ухвалено, що бонди головного Уряду мають бути:
Предсідателя на 1000 долярів;
секретаря фінансового на 1000 долярів;
секретаря рекордового на 1000 долярів;
касієра на подвійну суму, якою обертає каса Союза місячно. — Принято.

Ухвалено, що ті бонди мають бути від компаній, а не від приватних людей.

Ухвалено дати $5 яко дар місцевому сьвященикови о. Яцковичови, за чинну участь в богослуженях і за труди около прилагодженя галї конвенційн.ї.

Ухвалено заплатити місцевій церкві $25 за галю конвенційну.

Наступив відчит телеґрам, потім пращальне слово о. Стефановича.

Відтак наступила виплата диет делеґатам і замкнене Конвенції.

Scranton, Pa., June 29, 1906.

С. Калакука, *Т. Лабовский*,
секретарі на IX Конвенції Р. Н. Союза.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсїдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсїдатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Olyphant, Pa.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Монїта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америцї.

Принимає членів від 1 року до 40 лїт житя.

Вступне після лїт.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00.

В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝

ВЕРЕМІНЬСКИЙ ТИМКО член Р. Н. Союза від. 82, New Alexandria, Pa. упокоїв ся 28-го Мая б. р. Небіщик походив з Галичини, села Глинне пов. Ліско.

Вічная память.

Рух в віддїлах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Володимира в Ню-Йорку віддїл 108 „Р. Н. Союза“ приймає через місяць Липень — нових членів без вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорку не належить до жадного братства, нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 55 центів місячно, та за ті гроші дістанете, кождий, єсли захорує те 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини! не жалуйте тих пару центів на місяць, бо як чоловік здоров і робить, то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато піде на дурниці, а нїхто не може знати, що єго чекає. Тож не кажіть, дорогі братя, „шо ще маю час“ і не відкладайте се на пізнїйше, а вступайте зараз численно до Братства і „Союза“. В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу, на Евеню А. під числом 46 в Гармонія Гали, межи 3 а 4 улицями в Ню-Йорку.

О. Довганюк, предс.
Я. Корнаш, секр.
А. Шпримета, касієр.

Братство

сьв. Івана Хрестителя, віддїл Р. Н. Союза 36 в Скатдейл, Па., вибрало на піврічнім мітинґу слїдуючий новий уряд: Петро Ґула, предсїдатель; Іван Коваль, заступник; Николай Зорила, касієр; Ілько Коваль, заступник; Михайло Пінковский, секретар; Стефан Милян, заступник; Василь Завуля, контрольор.

Слїдуючий мітинґ відбуде ся дня 22 Юлїя в галї п. П. Куленича. На тім мітинґу будемо принимати нових членів без вступного, тому просим всїх кто ще не належить до жадної організації, аби прийшов до нас а ми єго приймемо до братства и до Союза. Союз платить тепер 1000 долярів посмертного.

Михайло Пінковский, секр.

Братство

сьв. Отця Николая, від. Р. Н. С. 104 в Perth Amboy, N. J. буде приймати нових членів в місяцї Серпнї с. р. без вступного. Хто з вас, дорогі братя, не належить еще до жадної орґанізації, нехай вступає до нашого братства і до Р. Н. Союза, бо тут найдете скору поміч моральну й матеріяльну. Не відтягайте ся, родимцї, бо нїхто з вас не знає, яка судьба вас ожидає!

К. Шкурат, секр. братства.

Братство

сьв Івана Хрестителя від. Р. Н. С. 96 в Pittsburg, Pa. S. S. буде приймати нових членів в місяцї Липню і Серпню с. р. за половину вступного. Хто з шан. читачів не належить еще до жадного братства, нехай прийде до нас, а ми приймемо єго як рідного брата. Наші мітинґи відбувають ся в четверту недїлю по першім.

За Уряд братства:
І. Костюк, секр.

Братство

сьв. Івана Хрестителя від. 62 в Монесен, Па. приймає нових членів в місяцї Авґусті с. р. без вступного. Хто з вас, дорогі братя і сестри, не належить еще до жадного братства в Монесен і околицї, нехай зголосить ся до нас, а ми приймемо кождого радо і щиро. Мітинґи відбувають ся що місяця в другу недїлю по першім в італїянскій галї при улицї третій. Після ухвали нашого братства кождий місцовий член має бути присутний на кождім місячнім мітинґу, а коли без важної причини не явить ся в означенім часї, заплатить 25 цнт. кари.

Горніть ся, родимцї, під прапор Р. Н. Союза! В єдности сила!

Юліян Малютич, пред.,
Василь Сивик, секр.
Яким Цимбала, кас.

Повідомлене.

Повідомляємо всїх членів, що належать до братства сьв. Володимира Великого і до Р. Н. Союза від. 58 в Ramey, Pa., що дня 29-го с. м. будемо обходили память нашого покровителя. На се торжество мають явити ся всї братя під загрозою кари, означеної §. 86 братских статутів.

За Уряд братства і від. 86 Р. Н. Союза:

Федор Фенчишин, предс.,
Т. Барна, секр.

Братство

сьв. м. Фльора і Лавра в Пітсбурґу, Па., від. Р. Н. Союза 130, буде принимати в місяцї Авґусті с. р. нових членів без вступного. Мітинґи братскі відбувають ся завсїгди першої недїлї в місяцї під ч. 725 Carson Str. у п. Теодора Ґута. Хто не записав ся еще до жадного братства, нехай користає з доброї нагоди і вступає до нашого товариства.

Теодор Ґут, предс.
Володимир Мількович, кас.,
Петро Кульчицкий, секр.

Повідомлене.

Сим повідомляємо усю американьску Русь а з'окрема Русинів в околицї Бостону, що дня 1-го Липня с. р. завязалось у нас нове руске запомогове товариство сьв. Петра і Павла під ч. 14 Парментер ул. в Boston, Mass. На разї вписало ся 37 членів. Вступне виносить 1 дол., а місячне 50 цнт. Братство з'обовязуєсь платити своїм членам по пїстьох місяцях від дня вступленя до товариства по 5 дол. тижнево в разї хороби, кошта похоронні по померших членах і иньші принагідні запомоги.

Приступайте, братя, до нашого нового товариства всї, як один муж, а не пожалуєте сего нїколи! Не забувайте, що: в єдности сила — а згода всїм мила!

Мих. Гордийчук, пред.,
Іван Калита, кас.
Іван Радевич, секр. фінанс.
Г. Бекер, секр. проток.

Повідомляємо

всїх членів Братства сьв. арх. Михаїла від. 51. в Yatesboro, Pa., що з причини довготреваючого страйку всї члени розійшлись за роботою. В Єйтсборо мало вжо хто остав ся, навіть нема кому займитись справами сего Братства, а що нас живе тут яких 8 членів і не хочемо, щоб наше число пропало, то задумали ми єго тут перенести. Для того відзиваюсь до всїх членів того Братства і повідомляю їх, що IX. Гол. Конвенція Р. Н. Союза підвисшила посмертне з 600 долярів на 1.000. Декотрі члени немають заплачено місячного вже по 3 місяцї, то прошу кождого з них, щоби сейчас своє місячне і на конвенційне по 25 цнт. до 14 днїв прислав, бо інакше буде витворений так з Братства як і Р. Н. Союза.

Заразом повідомляю всїх Русинів живучих на сїй околици, щоб прійшли і вписались до Братства і Р. Н. Союза, а ми приймемо вас за братів в слїдуючих трох місяцях без вступного.

Приступайте до Р. Н. Союза, де єсть любов і сила і добра оборона.

За Уряд Братства
Петро Шевчик, предс. Бр.
1223 E. Falls Str., Niagara Falls, NY.
Йосиф Лаба,
Теодор Лиско.

Заява.

Подаю до загальної відомости особливо членам нисше підписаного братства, що вражою клеветою і брехнею єсть, що гроші належачі до McKeesport, Pa. і до St. Louis суть при менї затримані, бо гроші так до McKeesport як і до St. Louis, були точно мною заслані.

Михайло Турковский,
бувший предсїдатель від. 56,
Алеґені, Па.

Баль.

Братство сьв. Івана Хрестителя від. 62 в Монесен, Па. устроює дня 28-го Юлїя с. р. великий баль на дохід братский і запрошує отсим усїх доохресних Русинів і Русинок, щоб зійшли ся численно в означений порі на сю нашу забаву. Баль сей розпічне ся о годині 1-ій по полудни в італїянскій галї при улицї третій. За добру забаву і скочну музику ручить КОМІТЕТ.

Великий Вечерок

братства сьв. Володимира, в. Р. Н. Союза 108, відбуде ся дня 28-го Липня 1906 в Liberty Hall під ч. 257-263 E. Houston Str. в Ню Йорку. Рано сего дня о 10-ій відправить ся Служба Божа в церкви сьв. Юрія при 20-ій улици. Початок балю о 6-ій вечер. Вступ від особи 15 центів.

На вечерку будуть гарні сьпіви, деклямації, добра музика і танцї.

На сей вечерок запрошуємо всїх Русинів з Ню-Йорку і околицї.

А. Довганюк,
Я. Корнат,
А. Шеремета.

Перший Руский Баль

в Chisholm, Minn. справляє братство сьв. О. Николая віддїл Р. Н. Союза 37, дня 21-го Юлїя 1906 — на дохід братства. Забава почне ся о 7-ій вечер, тикет коштує 25 центів, жени і дївчата мають вступ даром. На балю буде грати добра музика всїлякі танцї. Тикети буде продавати Онуфер Кір, Ілько Лазорищак і Юрко Семетковский будуть доворцями бари а Петро Курочка має порядок вести.

На балю будемо продавати айс-крім, банани, пінеси, кенди, сафт і иньший трунок крім виски. Просимо всїх місцевих Русинів і Русинки а також тих що мешкають на околици в Спарта, Евелет, Гибинґ і деінде, аби прийшли разом з нами забавити ся.

За Уряд:
Петро Курочка, пред.,
Ілько Лазорищак, секр.,
Онуфер Кір, касієр.

Перший руский баль

в Елізабетї, Н. Дж. відбуде ся дня 21-го Юлїя, в Суботу, від години 2-ої по пол. до 12-ої в ночи в Singer Hall. Дохід призначений на руску церков. Запрошуємо усїх Русинів та Русинок в околицї на сю забаву. Найкрасша галя і добірна музика ожидають гостий!

КОМІТЕТ.

Товариство Братчиків.

Редакція „Свободи“ одержала для напечатаня слїдуюче письмо:

Братчики чесного житя!

Хто не хоче женитись і хто не хоче клопоту супружества, а на старші лїта хотів би, забезпечити собі тихе і спокійне житє, нехай вступає в товариство Братчиків. Ми запрашаєм всїх Братів Христіян і тих, котрі суть жонаті, що не можуть з своїми жонами жити з других жен не потребують. Такі жонаті також можуть вступати в товариство Братчиків. В місяцю Листопадї буде оголошена „біла рада“. На тую раду зійдуть ся усї братчики; на „білій радї“ мають урадити дебы лїпше поставити „кіш“ Братчиків чи тут в Канадї, чи в Сполучених Державах. На тоє дїло закуплять кілька фарм землї, щоби було де братчикам жити і учитись до дальших лїт житя. О статутах Товариства Братчиків буде описано в рекомендації.

Отже просим взяти на увагу: хто має щире і любовне серце до бідної Матери України-Руси і хто є правдивим сином тої чорної та висушеної в ріжних муках та нечестях — нещасної Матери — нехай спішить в поміч братчикам в розумом і дїлами. Прошу зголошуватись на адресу: -30

William Coffson,
540 Magnus ave, Winnipeg, Man. Canada.

Подаємо

до загальної відомости Впов. П. Читателям Шамокиньскої „Зірницї“ що слїдуюче число спізнить ся з причини браку редактора.

Комітет.

Конкурсъ.

На дяко-учительску посаду при гр. кат. Русской церкви св. Арх. Михаила въ Шенандоа, Па. конкурсъ оголошаетъ ся. Пожадаетъ ся отъ конкурента чтобы знавъ хоральный спѣвъ учити и ежедневну школу провадити. О условіяхъ писати треба на адресу: Rev. Cornelius Lavrisin, greek cath. priest Shenandoah, Pa.

О. Корнилій Лавришинъ,
29—31 настоятель прихода.

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краяновъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошене наперед.

Пошукую

свого 18 лїтного сина, Дмитра Касіяна. Перед 1 і пів роками робив він при повій дорозї в Британский Колюмбії і звідтам переїхав до Сполучених Держав. Хто би знав про місце єго поселеня, нехай зволить повідомити єго батька на адресу:

Todor Kasijan,
Vegreville, Alta, Canada.

Де єсть?

Томко Горбаль з Кобасівки, родом з Бортного, повіту Горлицкого, з Галичини. Глядає його брат в дуже пильній справі. Він перебуває десь в околицї Плимавт, Па. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу:

John Necio,
P. O. Box 704 Terryville, Conn.

Хто надїшле нам найменше 50 докладних адресів Русинів, замешкалих в Америцї, тому перешлемо в дарунку гарну книжку.

28- **А. Хромовский,**
292 E. Houston Str. New York, N. Y.

ДОПИСИ.

З Бостон, Масс.

Живе в Бостонї спора громада Русинів, яких 1000 душ. Деякі з них мешкають тут уже по 8—10 лїт, але якось нїхто не чував за них аж до послїдної хвилїї Они собі дрімали спокійно і були б може зовсїм заснули, якби не поселив ся був між ними Г. Бекер, що перед роком прибув сюди з Ню Йорку. Він то познакомив ся з деякими тямучими одиницями, як з ч. Михаїлом Гордийчуком, Тимофтеєм Магометом і другими і разом з ними забрав ся до орґанїзованя тутешних Русинів. Щирою працею і неутомимими заходами тих кількох діячів удало ся заложити в нашій місцевости нове запомогове братство під покровом сьв. Петра і Павла. Г. Бекер пропонував на загальних зборах, щоб ново заложене товариство назвати іменем І. Франка, відомого труженника на ниві народного відродженя і сьвітової слави руского писателя. Всї зразу годили ся були на се лосно, але пізнїйше більшість зібраних відкинула сесе внесене з простої несьвідомости що нашим братством опікувати ся тепер будуть сьв. Апостоли.

До товариства приступило 37 членів, переважно молодіж із всхідної Галичини. Щоб розбудити яке-таке житє поміж нашими Русинами задумали ми заложити руский хор. Нотного сьпіву підняли ся учити пп. Мих. Гордийчук і Ілля Кулик. Маємо надію, що наша праця увінчає ся небавом хорошими успіхами і що бостоньскі Русини підуть слїдом иньших поступових громад на Американьскій Руси.

Хто з шан. читачів „Свободи“ має добрий голос, а не годен знайти доброї роботи на своїм плейзї, нехай зголосить ся до нас. Ми вишукаємо ему відповідне поплатне занятє, а він за сю прислугу впише ся до нашого хору. Пишіть до нас на адресу: Geo. Becker, 115 Salem Str. Boston, Mass.

На другий раз напишемо більше, а тепер кінчимо отсе письмо покликом до всїх родимцїв:

Гей, Русини—Побратими!
Всї в згодї єднаймось;
Вражим ляхам і москалям
Побороть не даймось!

Член братства.

З Джерзи Сіти.

Якийсь кнутопоклонник накинув ся на мою особу в 22. ч. „Правди“ і ганьбить мене послїдними словами від початку аж до кінця. Не знаю, що тут більше подивляти: чи несьвідомість господина Н. М. чи інтелїґенцію... На кождий случай я думаю, що: яке їхало, таке здибало... Коли-б тут розходило ся лишень о мою личність, я не звертав би навіть уваги на таку „високопарну“ допись г. Н. М., але що тут заанґажована друга особа, то вже конечно треба дещо відповісти на лайку „многоуважаемого дописувателя“.

Н. М. гнїває ся на мене що я в попередній своїй дописи порівнав чоловіка з Христом, а через те закидає менї брак релїґійности. Дякую вам, господине за науку... Якби не ви, я не знав би був нїколи, що то таке релїґійність або моральність. Я вірю, що ви самі і ваші однодумцї — то високо моральні і релїґійні люди, що ваша партія сотворена на те, щоб проповідувати царство боже на земли. Прецїнь же тая ваша моральність пробиває ся з кождої стрічки вашої возлюбленної „Правди“, а всї тії „патріоти“ що дописують до сеї пмаки і її читають — то вже за житя останутъ сьвятими... Я вас всїх через те дуже шаную і люблю, а на доказ, що маю до всїх вас повне й необмежене довіре, прошу менї відповісти на отсих кілька скромненьких питань: Чи тая москвофільска череда, що хотїла невинному чоловікови відобрати житє на порозї церковнім — то люди релїґійні? Чи обмовляти невинних людий, тягати їх по скваєрах і кортах, чернити і плюгавити друкованим словом — то релїґійність? Хто розбив нашу парафію і хто привів її над берег пропасти? Хто віддячив ся так чорно й жорстоко бувшому на пому душпастирови? Хто виховав на американьскій Руси тих наших доморощених чорносотенцїв — тигрисів? Хто каже молити ся за „православного государя“ тодї, коли від него відвернула ся з погордою уся поступова Росия? Хто сїє незгоду й ненависть поміж синами одної Матери-Руси? Хто вирікаєть ся свого бідного поневоленого народа і тягне єго силоміць в чуже московскє ярмо?.. — Нїхто иньший, лишень тії високо моральні і релїґійні людцї з витертим мідяним чолом!

Добре, добре... Рийте і кириньте, господинове обєдинителї, аж до слушного часу! Перебула наша Русь-Україна не такі злиднї, перебуде еще і тих релїґійних, морально упавших калїк... Цїлий сьвіт поступає сьміло наперед, а ви тягнете наших несьвідомих братів о цїлі столїтя в зад, щей чванитe ся, що по вашій сторонї сама сущая правда і що ви одні непорочні й без гріха. Хто не тримає з вами, сей у ваших очах безбожник, радикал, соціялїст, анархіст, саме сьміте!.. Та нехай... ми доживемо еще иньших часів!

Юлїян Мацяк.

З Мікіс Ракс, Па.

Довший час не було в „Свободі“ ніякої дописи від нас, а не було тому, бо житє тутешних Русинів плило зовсїм звичайно, не було по просту так про що писати. В послїдних часах зайшла однак у нас одна і дуже важна річ, яка заслугує на се аби про ню довідав ся і ширший загал. Дня 17 Юнія с. р. відбув ся у нас мітинґ парафіяльний в Гали п. Дмитра Поради, та на жаль дощ многим людям перешкодив прийти. Мимо того при участи запрошеного нами о. Стефановича і тих людей котрі зійшли ся обговорювано було що, нам Русинам тут в Мікіс Ракс, де таке велике число нас єсть, треба щось би зачати, щоби і ми Русини тутейші мали свій властний притулок. Лоти уже маємо закуплені при улици Нелєн, ріг Елла Ст. і дасть Бог що нам не тяжко піде, бо люде видячи і розуміючи, що невигоду терпимо як з Богослуженєм так і зі школою (велика невигода, бо дїти не могуть помістити ся в тім домі, котрий до тепер рентуємо), будуть старали ся всїми силами добре дїло підпирати.

По коротких переговорах ухвалено, що слїдує:

1) Щоби в короткім часї постарати ся о галю, де би можна відправляти Богослуженя, держати школу і читальню, заки приступимо до будови церкви.

2) Імя церкви має бути „Руска церков Успенія Пр. Богородицї в Микіс Ракс, Па.“, по англійски: St. Mary's Assumption Ruthenian Church.

Опісля відбув ся вибір уряду, тростистів і колекторів.

Дорогі Братя Русини! Всї

ви дуже добре знаете наше житє. Пишу тут, щоб вас більше о тім знало, о наших намірах, стремлїнях і надіях. Отже в імя Боже наперед. Прикладаймо руки до тої праці з охотою. Колекторів, коли зайдуть до вас, прийміть дорогі братя і жертвуйте на сю ціль, що ваша можність. Підпираймо добрі діла скоро, а чужі люде видячи, що ми дбаем про себе і над тим працюем, також нам поможуть. Уже сколектувались-мо пару сот долярів і дасть Бог поміч, еще більше зберемо. Початок все трудний в кождім ділї, але если будем кріпко держатись і працювати, то і Бог нам допоможе. Лучім ся разом братя до тої праці в імя Боже, серця загрівайте, руки прикладайте а усе зробим скоро.

За Уряд:
Д. Порада, предс.
П. Прешляк, секр.
Ф. Кавалко, касієр

Тростіси:
А. Каня, М. Дошна,
М. Лиґош, Ю. Сикула.

Колектори:
Д. Порада, М. Лиґош,
П. Павло, Р. Дроздяк,
С. Салак, Ю. Кульчицкий,
П. Шкварла.

—

З Летбридж, Алта.

Вже від 4 місяців завязалась тут майнерска юнія. Належать до неї і Русини, але Англики зле з ними обходять ся, зовуть нас Ґалїшенс, блоді дукс, або дукоборс. Але ми на се не зважаемо доки ще треває страйк (страйк почав ся від заснованя юнії), бо не хочемо ломати єдности робітничої. Ми стараемо ся всіми силами виборoти собі за нашу працю більший і лїпший кавалок хлїба і довший відпочинок, бо перед страйком годї вже було видержати. Босове поводились з людьми як з худобою; нераз працював чоловік тяжко а прийшла пейда, то не було чим довгу заплатити.

Ми дуже вдячні усім нашим братам, без взгляду на народність, котрі нас в сій нашій борбі підтримують, але заразом протестуем проти нашим проводирам льокальним і дистриктовим, що наш гріш юнїйний обертають собі на пікніки та другі забави, а коли Русин голий і босий жадае підмоги зі страйкового капіталу, то ему не дають; кажуть: Ґалишен мае гроші, най собі купить що му треба.

Тому взиваем вас руські майнери юнійні, скоро скінчить ся страйк, запротестуйте на своїх мітинґах проти такого поступованя проводирів англійских і словеньских, бо нас „Ґалишен“ е більше як їх всіх на купу; ми не хочемо чужого, але домагаемось, аби нашого тяжко запрацьованого гроша не розкидали на пусто, але давали туди де потреба.

Руські юнійні страйкери.

— „СВОБОДА“ посилае гроші до всіх частий сьвіта по тій самій цінї, що всякі чужі агенти. Гроші доходять до краю за 12 днів. Чого волочитись по чужих, коли свої могуть вас так само обслужити. Адресуйте:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Всячина.

ЦІКАВИЙ ГОДИННИК.

Юлїй Карльсен в Клинтон, Айова, мае годинник одинокий того рода на цілім сьвіті. Годинник сей ходить вже 156 літ і докладно показуе час. За всї ті роки ані разу не станув, нї раз не спізнив ся. Годинник сей зробив Ганс Тиґесен, годинникар 1750 року. Вигляд сего годинника е також незвичайний. Містить ся в скринці, котра е 8 стіп висока. Пружин не мае жадних. В рух вправляе його тягарець а години вибивае той самий дзвінок, котрий дзвонить також на алярм. Годинник сей мае лиш одну вказівку годинову, однак поділка поміж годинами е так споряджена, що після положеня годинової вказівки, дуже легко можна також відчитати мінути. Механїзм годинника полягае виключно на колісцятах споряджених з бляхи. Маяк е зелїзний і мае три стопи довготи. Циферблят зроблений зі срібної бляхи, поділений на 12 годин. Над годинником е табличка на котрій написано: Hans Tygesen, Nor Seiers Leff, 1750.

Цікавий сей годинник оглядають многі люди з великим подивом, а любимцї старинностей жертвують властителеви кілька тисяч долярів за него, але він не хоче його продати.

—

БУДУЧНІСТЬ ПО СЛОВАМ ЕДІСОНА.

Славний американьский винахідник Едісон, що збогатив людство так многими і пожиточними винаходами, занятий тепер ляборатоpийними досьвідами, котрі в разі їх успішного висліду викличуть великий переворот в житю цілого сьвіта. Стоїмо тепер — говорив славний винахідник до одного з американьских дневникарів — в передодни нової епохи в історії сьвіта. Річ дуже імовірна, що в недалекім часї будемо могли одержувати безпосередно електричну силу. Місто добувати уголь зпід землї, накладати его у ваґони і перевозити сотки миль далеко, дальше класти під кітли і перемінювати теплоту в пару а ту знов в електричну енерґію, будемо незабаром уставляти спеціяльні прилади в глубинї углевих покладів, одержувати на місци електричну енергію і при помочи мідяних дротів переносити її на довільну віддаль. Тоді буде злишним перевозити великі маси угля. Можемо далеко швидше перенести при помочи дротів довільну скількість електричної енерґії, хочби о силї 10 тисяч коний. Все вказуе на те, що в недалекій будучности будемо одержувати електричну енерґію для загального ужитку із сильних електричних стацій, ладжених в середині углевих копалень. Конї не довго вже будуть служити для міскої комунікації. Винайдена мною акомуляторова батерія зробить електричність дешевшою від сили коний. 1906 р. зачнемо приготовляти на фабричний спосіб такі батерії і їх зараз продавати. Телеґраф без дроту дае спроможність бути заедно в сполуцї з кождим кораблем на океанї. Сила всїх рік і водоспадів цілого сьвіта буде вихіснована для електричности, що впрочім вже розпочало ся на широкі розміри. Найслабшою стороною при користаню в елетричности е се, що лише 15 процент сили спаленого угля переміняе ся в електричну енерґію, а останні 85 процент пропадають безужиточно в коминах. По винайденю нового, безпосередного способу будемо вихісновувати майже всю силу угля. Скількість дешевої електричної енерґії зросте на причуд і розпічне ся нова епоха. Годі навіть передвидїти всї важні наслїдки того відкритя. Хотяй я вже відкрив ляборатоpийний спосіб безпосередного одержуваня електричности, то однак се відкрите доси чисто теоретичне а не практичне, бо сей спосіб занадто дорогий на то, щоби міг мати ширше примінене в практицї. Парові машини перестануть незабаром ествувати. Тодї прийде також черга на винайдене електричних аеростатів чи там бальонів. Електричні кораблї будуть перепливати за три днї цілий Атлантийский океан. Ню-Йорк буде осьвітлений в ночи електричностію так ясно як в день сьвітлом сонїчним, а буде се менше коштувати, як нинїшне, лихе осьвітлене. І богато ще гарних річий буде.

—

ЖИВІ БАРОМЕТРИ.

Зьвірята а особливо птахи е дуже добрими звістунами всїлякихзмін воздуха. І так, як ластївка лїтае високо, то буде погода, як низько над землею, то дощ недалеко. Пава, як богато кричить, то на слоту. Як ранком ворони злїтають на найвисші галузи і бючи крилами кричать голосно, то буде дощ. Як ворони вертають по заходї сонця довгими рядами а тихим летом, то буде мороз і сніг. Як гусь богато ходить і підлїтае без причини, то буде злива. Як качки кидають воду і держать ся суші, то буде слота. Як риба в водї неспокійна, то також сподїватись слоти. Як пчоли сидять в улию а мало вилїтають, то також на слоту. Вівцї знову перед дощем та бурею хоронять ся під будинки. Як кретовиска по луках не численні, то зима буде лагідна. Як миши скоро зникають з піль, то зима не вдовзї настане. Перед бурею взагалї всї зьвірята оказують неспокій.

—

ПОВОРОТ ЖИДІВ.

Недавно сему прибуло до Ню Йорку одного дня 11 тисяч еміґрантів, а еміґраційні урядники з великим здивованем зазначили, що Жидів прибуло дуже мало. Жиди, що утїкають з Росії, далеко не всї прибувають до Америки, много з них еміґруе до Палестини. Турецке правительство нїяк не хотїло позволити жидам осїдати в Палестинї але позаяк грошем тепер і найсильнїйшого ворога можна побороти, тож і турецкі закони взбороняючі еміґрацію Жидів, остались мертвою буквою. Після послїдних вістий з Єрусалима, величезні простори землї найплїднїйшої в цілій Палестинї, находять ся в руках Жидів. В Галилеї три пяті части всього краю належать до Жидів. Кажуть, що до Палестини в послїдних часах вернуло далеко більше Жидів, як вернуло з Вавилоньскої неволї. Загалом числять їх 100 тисяч. Богате товариство нїмецких Жидів поставило собі за ціль підпирати ту еміґрацію до Палестини грішми. Товариство се дбае також про Жидів в Палестинї, будуе їм школи та другі наукові заведеня потрібні для Жидів рільників.

—

ЧИСЛО ЛЮДИЙ НА ЗЕМЛИ.

Одна французка часопись подае число жителів на цілій земскій кулї на тисяч пятьсот мілїонів. Єсли обчислити як густо мешкають, то довідаемо ся, що на оден квадратовий кільометер припадае около 10 мешканців. Найбільше мешканців мае Азія, бо аж 820 до 850 мілїонів Відтак слідуе Европа зі своїми 402 мілїонами. Америка мае 151 мілїонів. Африка 145 до 160 мілїонів а Австралїя мае около 7 мілїонів мешканців. Держава нїмецка мае понад 60 мілїонів горожан. Франція з кольонїями мае 88 мілїонів. Злучені Держави мають теперь 88 мілїони 975 тисяч жителїв.

—

БУРЯ З ГРОМАМИ

і лискавками викликуе переляк не лише між дїтьми і жінками; неодин мужчина „зі слабшими нервами“ відчувае також деякий страх, хоч до сего не признав би ся. Причиною обави е передовсім гадка, що грім може вдарити в чоловіка. Випадки пораженя громом бувають однак дуже рідкі. Грім бе частїйше у воду чим в землю і при тім другім випадку виберае собі предмети, що стоять одинцем на рівнинї. Стверджено, що на пять громів, падаючих на поле, ледви один влучае в високі предмети. Колиж ті предмети, приміром доми, стоять разом в більшім числї, то в них трафляе грім ще рідше. З тої причини мало коли вдарить грім в дім в містї. На селї грім не вдарить нїколи в дім, окружений високими деревами, а удар грому в дерево недалеко дому не е небезпечний. Найбільше виставлені на громи е дерева, доми, стоги збіжа і копиці сїна серед чистого поля. Якість землї е також рішаючою що до випадку удару грому. В глинясту землю три рази частїйше бе грім чим в землю піскувату. З поміж дерев виберае собі грім найчастїйше дуби, потім тополю або каштана, дальше четинні дерева, а в бука і граба майже нїколи грім не бе. Чоловікови що стоїть 12 до 15 кроків від дерева, не зашкодиеь удар грому в то дерево, най лише не ховае ся під парасоль. В муровані доми, навіть побиті бляхою, влучае грім рідше, чим в деревяні. В домах з газовими або водопроводними рурами найлїпше під час бурі з громами усунути ся на бік від тих рур; також небезпечно сидїти коло печи, бо саджа в коминї е добрим провідником громовини. Коли кого заскочить буря в чистім поли, най не біжить і не йде близько рік, ставів, керниць, най не накривае ся парасолем, анї не стае під дерева, а певно грім в него не вдарить.

—

До Русинів Канадийських.

Гей ти Русе канадийска
Чи спиш, чи дрімаеш,
Чи не видиш, чи не чуєш,
Що Русь загибае?

В Старім краю, в Галичинї
там ляхи буяють
Неньку нашу Україну
З всїх боків стискають.

Напосїлись чорні круки
На Русь Україну
Скубають ї зо всїх боків
Як свекра дитину.

Отже братя Канадийскі
Не спім, не дрімаймо,
Поможім ї хто чим може,
Ми у вільним краю.

Ми ту собі проживаем
Гроші заробляем
А за наших братів в краю
Анї не згадаем.

Задумались ляхи вражі
Тай стали думати:
Ой якби то їм на далї
Можна панувати.

Ой зібрали доста гроший
В Відень ся подали,
За руского хлопа шкіру
Довго торгувались.

Ой продав Русь Гогенльоге
Ляхунам без віри
Випили і закусили
По торзї без міри.

Отже братя Русини
Доляри збираймо
Нашим братям в Галичинї
Поміч посилаймо.

Бо не можемо ми з ними
Рука в руку стати,
Отже мусим хоч на поміч
Доляри післати.

Чи хто бідний чи богатий
Най дае що мае,
Най Русь наша Україна
Ще не загибае.

1116 *Григорий Беґар,*
Vancouver, B. C.

Перший Руский Народний Банк

—і—

Канцелярія Адвокацко-Нотаріяльна

A. Chromowski & CO.

292 EAST HOUSTON STR.
NEW YORK, N. Y.

БРАТЯ! Посилайте гроші до краю через Руско-Американьский Народний Банк.

Пересилка як найтанша, скора і безпечна.

ШІФКАРТИ на найлїпші 4-коминові кораблї купуйте у А. Хромовского. У мене цїни найтанші, бо я маю заступництво на всї лінії корабольні.

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКО-НОТАРІЯЛЬНА полагоджує фахово всї справи судові, цивільні і карні в краю і Америцї, виготовляє повновласти, контракти купна і продажи, цесії і скрипти довжні і залагоджує всякі справи ґрунтові, табулярні і спадкові.

ВАЖНЕ! Не занедбуйте асентерунку, контролї і вправ військових! Єсли по повороті до краю хочете уникнути строгої кари за занедбане повновластий військових, то удайтесь до А. Хромовского.

РУСКА НАРОДНА КНИГАРНЯ А. Хромовского має на своїм складі дуже хороші книжки до читаня і молитви.

РОДИМЦЇ! Покиньте вже раз чужих нефахових аґентів, а удавайтесь в кождій справі до фахового чоловіка а щирого Русина і жичливого Вам брата А. ХРОМОВСКОГО.

Перше Руске Народне Бюро Працї

і офіс інформаційний

А. Хромовский і Ко.

292 East Houston Str. New York, N. Y.

Єсли хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовского, а певно не пожалуєте сего.

Удїляємо всяких інформацій, занимаємось вишуканем кревних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і удїляємо обяснень в річах бизнесових.

Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду! 28-

Нечуване! Небувале!

За 18 долярів до галицкої границї!

Ничь не коштує спитати ся як ся їде за

18 долярів до Старого краю

вигідно на кождім кораблі особовім або поспішним.

О тім можете довідати ся у

А. ХРОМОВСКОГО

в Ню Йорку

292 East Houston Str. 29-32

За 18 долярів до самого краю!

За 18 долярів аж до Кракова!

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N. J

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Вийшла нова книжочка „Читальні" ч. 26 за місяць Юній 1906 п. з. „Через кордон". Ціна 15 центів. Адрес: Czytalnia, Box 353, Scranton, Pa.

Годинка на цїле жите $5.95

Правдивий 14 к. Золотом повнений а не позолочуваний годинник стемпльований в серединї „14 к ґарантований на 20 лїт". Виглядає як щиро золотий годинник але є сильнїйший, гарно ґравірований або простий з нїклевим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете єго дістати в якій небудь величинї: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом C. O. D. і позваляємо єго оглядати перед заплаченем. Сли переконаєш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати аґентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаєм **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. Aug

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

— Впишіть ся до „Читальнї". Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цікаву книжочку кождого місяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa.

Сливовиця — Виска

MORRIS FORST & CO.

COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цїлій Америцї, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму цїну як хтонебудь другий в Америцї.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте готівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg. Pa.

Пишіть по приватний цінник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO. 18-
Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

ВИНА — ТОРНОЛЬ

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,

Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лініи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати вôдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старôмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дôмъ въ старôмъ краю продати або купити ґрунтъ, увольнити ся вôдъ контролѣ войсковои, вôдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
5- BOX 368, OLYPHANT, PA.

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортованѣ вина и цигара першои клясы.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Нїхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса", нїхто вам не розказує, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
14- 1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Л. Корибский

Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільві і карні. Вирабляє повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, вирабляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся леґалїзацією всіх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджує моя Канцелярія військова. 13—

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка	15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.
Біблїя Велика	2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся	15 ц.
Весела книжочка з образками	30 ц.
* Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7	15 ц.
Дещо в історії православної місиї в Америцї	10 ц.
Дещо про звірята	30 ц.
* Дві львади і т. п. С. 5	15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.
* Еміґрант	15 ц.
Жовнїр	10 ц.
Журавлї	15 ц.
Жите Ісуса Христа	1.50 дол.
* Жите, зарібки, органїзації і т. п. в Спол. Державах	15 ц.
Зуб за зуб	10 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.
Історія Руси з образками	10 ц.
Капітал і праця	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.
* Календар	25 ц.
Марія	10 ц.
* Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу	20 ц.
* Наверненнй Грішник	20 ц.
Народний рух австро-угорских Русинів	15 ц.
Новий Завіт	4 дол.
Образки і загадки	10 ц.
Оповіданя	15 ц.
Оповіданя про заздрих богів	10 ц.
Про відступників від рос. православія	10 ц.
* Про нутро землї	25 ц.
Підземні скарби	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтир	1 дол.
Розмова Поляка, з Русином	10 ц.
Руско-англійский словарець	20 ц.
* Релїгійні віровання старинних народів	20 ц.
Смерть	10 ц.
* Стародавні казки та оповіданя	15 ц.
* Степові люде	15 ц.
* Страйк	20 ц.
Тарас Шевченко	15 ц.
Тимко Гаврилюк	15 ц.
Унїя в Америцї	20 ц.
* Хто з чого жиє	15 ц.
* Які то з люде на земли, в 20 образками	50 ц.
* Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
* Через кордон	15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атляс цїлого світа, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає имена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новий Завіт

Господа Нашого Ісуса Христа в язицї церковнословеньскім з переводом на язик народно-руский з поясненями: О. А. Бачиньского, за одобренем і благословенем Митрополита. Сторін 992.

Цїна 4 доляри.

Псалтир

в язицї церковно-словеньскім з переводом на язик народно-руский, з поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренем Митрополита. Сторін 286.

Цїна 1 дол.

Обі книжки разом 4.50 дол.

Замовленя враз з грішми посилати на адрес:
SVOBODA. Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода" посилає гроші до краю?

Чомужь посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу" не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.